

СТАНОВИЩЕ

от проф. д-р Жоржета Димитрова Назърска, УниБИТ,

за дисертационния труд на Весела Василева Георгиева на тема *„Дигитализацията като фактор за развитието на музеите“*, представен във Философския факултет на Софийския университет *„Св. Климент Охридски“* за придобиване на ОНС *„доктор“* по ПН 3.5. в Докторска програма *„Информационно-търсещи системи“*

1. Процедура по защита

Съгласно заповед № РД 38-102/19.02.2024 г. на Ректора на СУ участвам в научно жури за разглеждане на дисертационния труд на Весела Василева Георгиева *„Дигитализацията като фактор за развитието на музеите“*, разработен под научното ръководство на проф. д.н. Иванка Мавродиева.

Весела Георгиева е придобила ОКС *„бакалавър“* по БИН (2018) и *„магистър“* по Мениджмънт и социализация на културното наследство (2019) в СУ *„Св. Климент Охридски“*. Била е хонорувана преподавателка по *„Музеология“* и *„Управление на проекти“*, а от 2022 г. работи в ИМИ – БАН. През 2020 г. е зачислена към Катедра *„Библиотекознание, научна информация и културна политика“* при ФилФ на СУ в редовна форма на докторантура по ПН 3.5., Докторска програма *„Информационно-търсещи системи“*. След успешно приключило обучение по индивидуален учебен план тя е била отчислена с право на защита през 12.2023 г., а дисертационният ѝ труд е обсъден и насочен към научно жури през 01.2024 г.

Въз основа на предоставените ми документи смятам, че до момента по процедурата не са допуснати нарушения на Правилника за приложение на ЗРАСРБ, покрити са минималните национални изисквания от 80 т. и са налични всички декларации за липса на плагиатство.

2. Обзор на дисертационния труд, автореферата и публикациите

Представеният дисертационен труд е с обем 251 страници. Той включва Увод, три глави, Заключение, библиография и Приложение (с таблици и данни за проведеното анкетно проучване и речник на основните понятия). Неговият обем, структуриране и оформление следват БДС ISO 7144:2011.

Дисертацията е посветена на актуален и значим проблем за културните институции по света – дигитализацията на работата им в условията на глобална технологична революция. Авторката проучва в частност музеите и конкретно включването на българските музеи в този процес. Тя избира интердисциплинарната перспектива на музеологията и информационните науки и си поставя цял набор от амбициозни задачи, насочени към преценка на настоящата ситуация и към очертаване на възможностите и опасностите, които дигитализацията създава за образователната, популяризаторската, изследователската и комуникационната функция на музеите.

Дисертационният труд е структуриран в три глави – две теоретични и една емпирична. Първата е посветена на музеите, като са изяснени основни понятия, тяхната типология, основните им функции и връзка с туризма. Втората се занимава с дигитализацията в терминологичен, нормативен и технологичен аспект, повдигайки въпросите за дигиталния достъп и дигиталните неравенства.

В Трета глава докторантката мотивира и формулира методология за собствено качествено емпирично проучване и анализира резултатите от него.

То е лично проведено от нея през 2020-2023 г., базира се на утвърдени концепции в информационните технологии и в новата музеология и, макар да няма представителен характер, съдържа убедителни изводи. Тази глава пряко кореспондира с Приложението, където е приложена цялата съпътстваща документация на проучването. Като цяло то е добър атестат за уменията на авторката си да работи с методи от различни науки и да проведе мащабно теренно изследване.

Използвайки методите на контент анализ на съдържанието на музейни уебсайтове и на анкета от смесен тип, разпространена по електронната поща, в Трета глава г-жа Георгиева доказва, че понастоящем дигитализацията представлява реален проблем пред българската музейна мрежа, който я възпрепятства да се развива синхронно със сходни институции в света. Според проведената анкета дигитализацията не е осъзнавана като управленски приоритет, схващана е като средство предимно за популяризация, съхраняване на културните ценности и улесняване на вътрешния докуменотооборот, но не и като инструмент за ПР и маркетинг, улесняване на публичния достъп до музейните колекции или привличане на разнообразни публики. Причините за това са изчерпателно изброени и коментирани, а именно: неквалифициран, немотивиран и безинициативен персонал, вкл. ниска компетентност на директорите, слаба техническа, материална и финансова обезпеченост, липса на адекватна нормативна рамка, непознаване и нежелание да се изучава чуждия опит и др. В този смисъл музейната дигитализация у нас се намира в начален етап и се отличава със спорадичност, самодейност, изолираност и слаба резултатност. Намирам тези изводи за коректни и важни, описващи състояние, изискващо незабавни мерки от страна на компетентните власти. Същевременно обаче смятам, че те биха били още по-убедителни, ако беше направено сравнение на музейната дигитализация у нас с друга държава или регион.

Дисертацията е плод на самостоятелна работа на авторката, която е спазила всички научноетични стандарти. В текста не се намират елементи на плагиатство. Авторефератът представя точно съдържането на доктората и е съставен според утвърдения национален стандарт.

Дисертационният труд е апробиран в три конференции и чрез три публикации. Отпечатани в научни сборници на български език, те са изцяло по разработваната тематика, отразяват съществени части от доктората и носят нужните 30 т. според минималните национални изисквания за ОНС „доктор“.

3. Критични бележки и препоръки

Докторантката се е справила успешно с предизвикателствата по време на почти 3-годишните пандемични ограничения, съвпаднали с периода на подготовка на дисертацията и реално затруднили провеждането на емпиричното проучване и достъпа ѝ до научни ресурси. Струва ми се, че трудът би спечелил от привличането на повече вторични източници и подробното им коментиране в Увода, каквато е академичната традиция.

Заклучение

Дисертационният труд *„Дигитализацията като фактор за развитието на музеите“* представлява авторско, оригинално и умело изготвено проучване и притежава необходимите и претендирани от авторката си научни приноси.

Затова давам своята положителна оценка за него и предлагам на уважаемото научно жури да присъди на Весела Василева Георгиева ОНС „доктор“ в ПН 3.5., по Докторска програма *„Информационно-търсещи системи“*.

31.03.2024 г.

гр. София

Подпис:.....

(проф. д-р Жоржета Назърска)